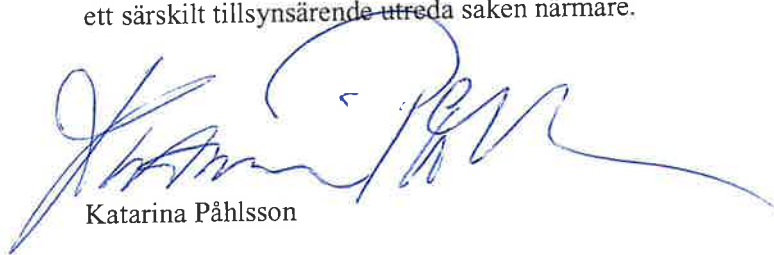

2023-09-20

Justitieombudsmannen
Katarina Pahlsson**Initiativ mot Göteborgs tingsrätt och Överförmyndarnämnden i
Göteborgs stad**

Det har kommit till min kännedom att Göteborgs tingsrätt i ärenden som rört upphörande av förvaltare efter ansökan av den enskilde har förelagt Överförmyndarnämnden i Göteborgs stad att inhämta läkarintyg, men att nämnden ansett att det inte funnits rättsligt stöd för det och därför inte efterkommit föreläggandet. Jag har i min tillsyn uppmärksammat att det även på andra håll förekommer att tingsrätter och överförmyndarnämnder har olika syn på detta (se t.ex. protokollen efter mina nyligen genomförda inspektioner av Umeå tingsrätt och Överförmyndarnämnden i Umeåregionen den 25–27 april 2023, JO:s dnr 2867-2023 och 2868-2023).

Omständigheterna väcker frågor av bl.a. principiell art och jag beslutar därför att i ett särskilt tillsynsärendet utreda saken närmare.

Katarina Pahlsson

REMISS

Datum
2023 -09- 2 0Dnr
6899-2023Sid
1 (2)Överförmyndarnämnden i Göteborgs stad
Stadsledningskontoret
404 82 Göteborg**Begäran om yttrande**

JO Katarina Pålsson har beslutat att utreda Göteborgs tingsrätts och Överförmyndarnämnden i Göteborgs stads respektive hantering när det inom ramen för ett ärende om upphörande av förvaltare hos tingsrätten uppkommer ett behov att inhämta in ett läkarintyg, se bifogat beslut (JO:s handling # 1). Det har i ett annat, avslutat, ärende hos JO uppmärksamats att saken ställts på sin spets i tingsrättens ärenden nr Ä 3700-22 och Ä 7039-22 (överförmyndarnämndens ärenden ÖFF/2022:6552 och ÖFF/2022:8951).

Av inhämtade dagboksblad och andra handlingar i tingsrättens nyss nämnda ärenden framgår att frågan om vem som skulle inhämta läkarintyg medfört skriftväxling mellan tingsrätten och överförmyndarnämnden. Det har lett till en viss fördröjd handläggningstid i ärendena. Tingsrätten har till slut förordnat om och begärt in läkarintygen i bägge ärendena.

Domstolen har ett särskilt utredningsansvar i ärenden om förvaltare och ska inhämta nödvändigt underlag innan den beslutar i frågor om förvaltare. Rätten får i vissa fall uppdra åt överförmyndaren att inhämta utredning. Den som har ansökt om upphörande av ett förvaltare har på grund av dess ingripande natur rätt att få saken prövad utan dröjsmål. (Se bl.a. 12 § lagen om domstolsärenden och 11 kap. 17 och 17 a §§ föräldrabalken.) För såväl överförmyndaren som en domstol gäller vidare att de åtgärder som vidtas ska ha stöd i rättsordningen. Ingen myndighet får bestämma hur en domstol ska tillämpa en rättsregel i ett särskilt fall. (Se 1 kap. 1 § tredje stycket och 11 kap. 3 § regeringsformen samt 5 § första stycket förvaltningslagen.)

JO begär mot denna bakgrund att Överförmyndarnämnden i Göteborgs stad yttrar sig över handläggningen av de nämnda ärendena och vilka överväganden som gjordes inför besluten att inte efterkomma tingsrättens förelägganden i fråga om inhämtande av läkarintyg. Nämnden ska även yttra sig över det rättsliga stödet för åtgärderna och ge sin syn på frågan vilket utrymme som finns för en myndighet att inte efterkomma ett föreläggande från en domstol.

Det kan noteras att JO ska verka för att avhjälpa brister i lagstiftningen och inom ramen för sin tillsyn har möjlighet att väcka fråga om en författningsändring eller någon annan åtgärd från statens sida till riksdagen eller till regeringen (13 § lagen [2023:499] med instruktion för Riksdagens ombudsmän).

Den eller de befattningshavare som berörs bör ges möjlighet att lämna synpunkter. Det ska framgå av remissvaret om det har skett. Det ska även framgå om den eller de befattningshavare som berörs har fått del av myndighetens remissvar.

Myndigheten ska vidare redovisa sin bedömning av det som har kommit fram.

JO:s handläggning är digitaliserad och handlingarna bör skickas via e-post, om myndigheten gör bedömningen att det är lämpligt. Handlingarna skickas då till JOkansli1@jo.se. Yttrandet och eventuella underyttranden bör skickas dels i ett bearbetningsbart format (t.ex. som ett Worddokument), dels i ett arkivbeständigt format (t.ex. pdf/a). JO kan tillhandahålla krypterad säker filöverföring. Kontakta JO om det finns behov av det.

Information om hur man besvarar en remiss från JO finns i det bifogade informationsbladet.

Maria Östling är ansvarig rättssakkunnig i ärendet.

Senaste datum för svar är den 1 november 2023.

Johan Thorblad
byråchef

Information om personuppgiftsbehandlingen hos JO finns på JO:s webbplats under <http://www.jo.se/sv/Om-JO/Behandling-av-personuppgifter/>.

Att besvara en remiss från JO

Riksdagens ombudsmän (JO) utövar tillsyn över tillämpningen av lagar och andra författningar i offentlig verksamhet. Tillsynen omfattar såväl domstolar och andra myndigheter som de anställda befattningshavarna. Enligt 13 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är de som står under JO:s tillsyn skyldiga att lämna de upplysningar och yttranden som JO begär.

Uppgifter som är integritetskänsliga eller för vilka sekretess gäller bör inte redovisas i större utsträckning än vad som är nödvändigt för att besvara remissen. Om det finns dokumentation hos myndigheten som bedöms vara relevant för JO att ta del av men som inte bedöms lämplig att ta in i yttrandet, kan myndigheten i yttrandet upplysa om att ytterligare information finns och kan rekvireras vid behov. För information om de sekretessbestämmelser som gäller för JO, se 42 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Om myndigheten har kännedom om att det anmälda förhållandet även har anmälts till exempelvis en annan tillsynsmyndighet, en personalansvarsnämnd eller polis/åklagare, bör detta anges i remissvaret.

Förkortningar som inte är allmänt kända bör förklaras.

För kommunala och regionala nämnder gäller att nämnden till remissvaret ska bifoga ett protokollsutdrag från det sammanträde vid vilket nämnden fattade beslut om yttrande till JO. Om nämnden har delegerat rätten att besluta om yttrande till JO, ska delegationsordningen bifogas. För övriga myndigheter gäller att delegationsordningen eller motsvarande handling ska bifogas om beslutet om yttrande till JO fattas av någon annan än myndighetschefen eller myndighetens styrelse.

Om myndigheten gör bedömningen att den svarstid som anges inte är tillräcklig, är det viktigt att myndigheten snarast hör av sig till JO.

Information om personuppgiftsbehandlingen hos JO finns på JO:s webbplats under <http://www.jo.se/sv/Om-JO/Behandling-av-personuppgifter/>.